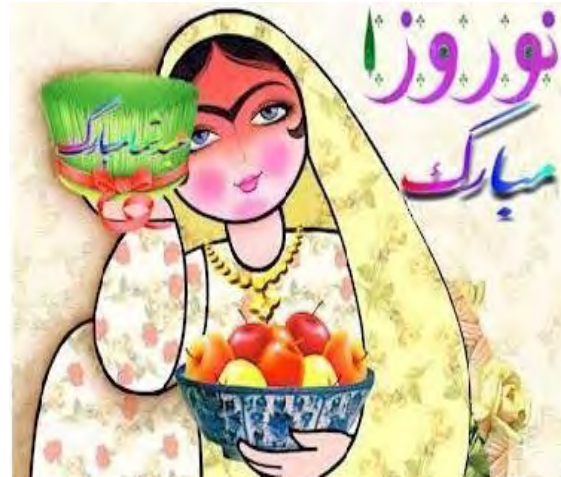

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

מרץ 2010 – אספנד 1388
לשבוע שבין 18/3/10 – 11/3/10
עורך: רו צימט

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ מלחמת הסייבר בין איראן לארה"ב מגיעה לשיאים חדשים.
- ✓ המתרחשות ביחסי ישראל-ארה"ב מעוררת עניין גם בתקשורת האיראנית.
- ✓ ש'הארשנבה סורי: הויכוח על מסורת טרום-אסלאמית ברפובליקה האסלאמית.
- ✓ נתונים רשמיים בנוגע לשיעור חדירת האינטרנט באיראן: 11.1 אחוזים.
- ✓ תמונות השבוע: פתיחת הכביש ע"ש האמאם ח'מיני, הכביש המהיר הדו-מפלסי הראשון באיראן.

לרגל ראש השנה הפרסי (נורוז) וחג הפסח - יוצא זמן איראן לחופשת האביב. הגיליון
הבא יופץ ביום חמישי, 22 באפריל.
שנה טובה וחג אביב שמח.

מלחמת הסייבר בין איראן לארה"ב מגיעה לשיאים חדשים

איראן הודיעה השבוע על מעצרו של 30 אזרחים באשמת חברות ברשת סייבר שהופעלה לכאורה על-ידי ארה"ב באיראן. בהודעה, שפרסם משרד התובע הכללי בטהראן, נאמר, כי האזרחים נעצרו בעקבות פעילות ביטחונית מורכבת בתחום טכנולוגיית המידע והתקשורת, שחשפה את מעורבותם במסגרת רשת שכונתה "Iran Proxy". רשת זו הוקמה לטענת שלטונות איראן על-ידי ה-CIA ופעלה בכיסוי מחלקת המדינה האמריקאית ובתקציב של 50 מיליון דולרים. הרשת הייתה מעורבת, בין היתר, בביצוע חדירות למאגרי מידע לאומיים, בסיוע להתמודדות נגד מאמצי חסימה של אתרי אינטרנט מצד שלטונות איראן, באספקת שירותי אבטחה לגולשי אינטרנט איראנים ובהתקנת קווי טלפון ונתונים מאובטחים, שיאפשרו לאזרחים לקיים ראיונות עם כלי תקשורת מערביים, כגון: קול אמריקה.

עוד נטען בהודעת שלטונות איראן, כי ארה"ב הקימה רשת של פעילי זכויות אדם ששימשה כיסוי לפעילות ארגון האופוזיציה מג'אהדין-י ח'לק (Mojahedin-e Khalq) באיראן. רשת זו פעלה לגיוס אזרחים באמצעות רשת האינטרנט, שלחה אותם להדרכות בעיראק ובמדינות אחרות, הקימה רשתות לאיסוף מודיעין, בעיקר בנוגע לפעילות מדעני גרעין איראנים, גייסה וארגנה איראנים המתגוררים בחו"ל, הכינה דוחות שנועדו לעורר מלחמה פסיכולוגית נגד איראן, ארגנה אסיפות בלתי-חוקיות לאחר הבחירות לנשיאות, פרסמה מידע שקרי בנוגע למצב הפנימי באיראן וניסתה לחדור לשרתים בשימוש ממשלת איראן, לשבש מערכות ניהול עירוני ברחבי המדינה ולבסס מעטפת ביטחונית למאבק מזוין נגד המשטר (אירנ"א, 14 מרץ).

זמן קצר לאחר פרסום הדיווחים על מעצר חברי הרשת דיווחו אמצעי התקשורת באיראן, כי מחלקת הסייבר של משמרות המהפכה תקפה 29 אתרי אינטרנט, שפעלו לכאורה בחסות ארה"ב. על-פי הודעת משמרות המהפכה, תקפו צוותי סייבר מטעמם אתרים שהיו קשורים לרשת ריגול אמריקאית ופעלו נגד הביטחון הלאומי האיראני במסווה של פעילות למען זכויות האדם. פעילותם של צוותי הסייבר מטעם משמרות המהפכה התבצעה במסגרת מרכז חדש של משמרות המהפכה הפועל לאיתור ולמאבק בפשע מאורגן, ריגול, שחיתות כלכלית וחברתית וחדירה תרבותית המתבצעים באמצעות רשת האינטרנט (פארס, 14 מרץ).

جنگ سایبری

Cyber War

כלי התקשורת השמרנים עסקו השבוע בהרחבה בחשיפת רשת הסייבר האמריקאית. בדיווח נרחב, שהתפרסם בראשית השבוע ביומון כיהאן, נכתב, כי הרשת מהווה חוליה נוספת במאמצי ארה"ב לערער את יציבות המשטר באיראן באמצעות מלחמת סייבר המנוהלת על-ידי ה-CIA מאז שנת 2006 בסיוע קבוצות אנטי-מהפכניות, ארגון המג'אהדין-ח'לק, בהאים וגורמים מלוכניים. פעילות זו הואצה בעקבות פרוץ המהומות לאחר הבחירות לנשיאות ובמסגרתה פעלו, בין היתר, גורמים בשליחות ארה"ב כדי לשבש את פעילות רשת החשמל באיראן על מנת לגרום לנזקים כלכליים כבדים ולהגביר את המתחים החברתיים במדינה. ה-CIA ניסה לטענת כיהאן להעביר את המלחמה נגד המשטר האיראני לתחום הסייבר ולבצע הפיכה אינטרנטית. רשת "Iran Proxy", שנחשפה על-ידי משמרות המהפכה, העסיקה על-פי דיווח היומון האקרים לצורך תקיפת אתרים, שרתים ודומיינים בשימוש גורמי הנהגה, משרד ההגנה, משמרות המהפכה ואוניברסיטאות (כיהאן, 15 מרץ). במאמר מערכת, שהתפרסם בכיהאן, הודגש הקשר בין "המלחמה הרכה" המנוהלת על-ידי ארה"ב נגד איראן והפרות הסדר בהנהגת האופוזיציה הרפורמיסטית מאז הבחירות לנשיאות. המאבק הפנימי נועד לטענת היומון להכשיר את דעת הקהל באיראן לקראת "מלחמה רכה" בהובלת אויביה החיצוניים של איראן לשם ערעור יציבות הרפובליקה האסלאמית והפצת החילוניות. "המשולש הציוני-נוצרי" (בריטניה, ישראל וארה"ב) פעל לכינון ארגון בונים חופשיים חדש באיראן, שיפיץ את המחשבה הליברלית והחילונית באמצעות פעילות בזירה הפוליטית והתרבותית, באמצעי התקשורת ובאוניברסיטאות (כיהאן, 15 מרץ).

האתר הרפורמיסטי ראה-י סבז (Rah-e Sabz) המזוהה עם תומכי מנהיג האופוזיציה, מיר-חסיין מוסוי (Mir Hossein Mousavi), דיווח אף הוא על מעצרו של חברי "רשת הסייבר" האמריקאית וקישר בין המעצר לבין שורת פעולות, שננקטו בחודשים האחרונים על-ידי שלטונות איראן במטרה להגביל את השימוש באינטרנט לצרכים פוליטיים. בדיווח, שכותרתו: "האויב הדמיוני החדש של איראן: האינטרנט", סקר האתר בהרחבה את פעולות המשטר בתחום הסייבר, ובהן: הגברת הפיקוח על אתרי אינטרנט, סינון וחסמת אתרים, הטלת מגבלות קשות על גלישה לאתרי רשתות חברתיות ועל שימוש בשירותי דואר אלקטרוני, הגברת אכיפה ונקיטה בצעדים משפטיים נגד "פשעי מחשבים" ושימוש ב"צבא הסייבר האיראני" על-ידי השלטונות לתקיפת אתרים המזוהים עם גורמים מערביים ורפורמיסטיים (ראה-י סבז, 15 מרץ).

המתיחות ביחסי ישראל-ארה"ב מעוררת עניין גם בתקשורת האיראנית

המתיחות ביחסי ישראל-ארה"ב זכתה השבוע לעניין רב גם בתקשורת האיראנית. יומונים ואתרי חדשות מרכזיים דיווחו על חילוקי הדעות בין הממשל האמריקאי לממשלת ישראל בנוגע להמשך הבניה במזרח-ירושלים ואף הבליטו את דבריו של השגריר הישראלי בושינגטון, מייקל אורן, שצוטט השבוע בתקשורת הישראלית באומרו, כי יחסי שתי המדינות נמצאים במשבר החמור ביותר מזה 35 שנה (עצר-י איראן, 15 מרץ).

להערכת כמה מאמצעי התקשורת האיראנים, אכן מדובר במשבר עמוק ומשמעותי ביחסים בין שתי המדינות. האתר פרארו, שדיווח בהרחבה על המשבר הנוכחי ביחסי ישראל-ארה"ב ציין, כי היחסים בין שתי המדינות התקררו לאחר בחירתו של אובמה כנשיא וכי גם בנוגע לאיומי ישראל נגד איראן נקט הממשל האמריקאי עמדה מנוגדת לזו של ישראל. להערכת האתר, מצביעות תגובות הממשל האמריקאי למדיניות ממשלת ישראל בימים האחרונים על כך, שאף אם מדובר ב"חילוקי דעות בתוך המשפחה", הרי שהם עמוקים ויש לראות מה תהיה השפעתם על תהליך השלום במזרח התיכון (פרארו, 16 מרץ).

גם היומון השמרני וטן-י אמרוז (Vatan-e Emrooz) העריך, כי מדובר במשבר של ממש ביחסים בין ארה"ב לישראל. שליחותו של סגן הנשיא, ג'ו ביידן, נועדה לטענת היומון לפתור את המחלוקת בין ישראל לבין ארה"ב בנוגע לקידום תהליך השלום בעקבות כישלון שליחותו של ג'ורג' מיטשל. על אף הצהרותיו של ביידן בנוגע למחויבות ארה"ב כלפי ישראל נכשלה שליחותו בעקבות הכרזת ישראל על כוונתה לבנות במזרח-ירושלים והידידות העמוקה בין שתי המדינות נפגעה קשות. להערכת היומון, יש למשבר הנוכחי ביחסים בין המדינות השפעה גם על מדיניות ארה"ב כלפי איראן, כיוון שצעדיה המתריסים של ישראל נגד ארה"ב במהלך ביקור ביידן הכשילו את ניסיונו של סגן הנשיא לנצל את ביקורו לשם קידום מלחמה פסיכולוגית חדשה נגד איראן ומימוש פרויקט לצורך התמודדות נגד איראן (וטן-י אמרוז, 16 מרץ).

היומון השמרני סיאסת-י רוז (Seyasat-e Rooz), לעומת זאת, הפחית בחשיבות המשבר הנוכחי ביחסים בין ארה"ב לישראל. בהתייחסותו למתיחות השוררת בימים האחרונים בירושלים מתח היומון ביקורת על שתיקת הקהילה הבינלאומית ומנהיגי ערב לנוכח מדיניות ישראל ו"פשעי הצינונים". היומון דיווח, כי יועצו הבכיר של נשיא ארה"ב מתח אומנם ביקורת על החלטת ישראל לבנות יחידות דיור חדשות בירושלים אך התעלם לחלוטין מהמצב בעזה ומפעילות ישראל נגד המקומות הקדושים לאסלאם בירושלים. הדבר מצביע לטענת היומון על רצונם של האמריקאים לנצל התפתחויות שוליות לשם הסתרת פשעי הישראלים (סיאסת-י רוז, 16 מרץ).

ש'הארשנבה סורי: הויכוח על מסורת טרום-אסלאמית ברפובליקה האסלאמית

הויכוח סביב חג הש'הארשנבה סורי (Chaharshanbeh Souri) הנחוג ביום הרביעי האחרון של השנה הפרסית שב והתעורר גם השנה. בשל שורשיו הטרום-אסלאמיים והמוטיבים הפגאניים של חג זה קראו אנשי דת בכירים בשנים האחרונות למנוע את ציון החג. כך, למשל, הוציא איתאללה לטפאללה צפי-גלפ'איגאני (Ayatollah Lotfoallah Safi Golpayegani) בשנת 2004 פסק הלכה הקובע, כי מטרת הטקסים "הכופרים" הללו היא לפגוע בזוהות האסלאמית ולפיכך אסור לקיימם.

הקריאה למנוע את קיום המסורת שבה ונשמעה גם השבוע. בתשובה לבקשת חוות דעת הלכתית בנושא פסק המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי, כי מאחר שאין כל בסיס הלכתי

לש'הארשנבה סורי ומאחר שמנהגי החג כרוכים בנזקים ובשחיתות, הרי שראוי להימנע מלציין (תאבנאכ, 14 מרץ). לעמדת המנהיג העליון הצטרף גם איש הדת הבכיר, איתאללה ג'עפר סבחאני (Ja'far Sobhani), שהגדיר את החג כ"סוג של אמונה תפלה" המנוגדת להלכה האסלאמית ולהיגיון. סבחאני ציין, כי אחד מיעדי שליחותו של הנביא מחמד היה לשחרר את בני האדם מהמנהגים והמסורות הטרומ-אסלאמיים שהטילו כבלים ושרשראות על מחשבתם של בני האדם. הנביא ביקש למנוע השפעתן של מסורות אלה על חייהם ומוסריותם של בני האדם ולפיכך ביטל את כל המורשות הטרומ-אסלאמיות, שהיו נהוגות בתקופתו. ש'הארשנבה סורי, אמר סבחאני, הוא אחד ממורשות שגויות אלה והאופן שבו הוא מצוין באיראן מבטא בורות ונזקיו ברורים, כיוון שהוא מביא לפגיעה ולעיתים אף למותם של צעירים רבים המציינים את החג בהדלקת מדורות וקפיצה מעליהן. סבחאני פנה לאזרחי איראן בבקשה להקפיד על מעשיהם במהלך ש'הארשנבה סורי ולהימנע מלנהוג באופן שנוגד את ההלכה האסלאמית ואת ההיגיון (מהר, 10 מרץ).

איש הדת חג'ת אלאסלאם יוספי ע'רוי (Hojjat ul-Islam Yousefi Gharavi) מהמכללה הדתית בעיר קום הביע אף הוא הסתייגות מקיום מנהגי הש'הארשנבה סורי והגדיר אותם כביטוי לפולחן האש, שהיה נהוג טרם בואו של האסלאם. ע'רוי אמר, כי יש כאלה המבקשים לשוות לחג זה אופי אסלאמי אף על-פי שהוא אינו מקובל על-פי האסלאם וכי טקסי החג מהווים ביטוי לאמונות תפלות שחדרו למסורות הלאומיות האיראניות. איש הדת הודה, כי לא ניתן למנוע את ציון החג על-ידי האזרחים, אך קרא לציינו בדרכים שונות מאלה המקובלות כיום, למשל באמצעות תפילה, קריאה בקוראן ומתן צדקה (רג'א ניז, 11 מרץ).

מסורת הש'הארשנבה סורי מסמלת את ראשית חגיגות הנורוז. המנהג להדליק מדורות ולדלג מעליהן מקורו בדת הזורואסטריית והוא מבטא את השאיפה לסלק את הרוע ערב תחילת השנה החדשה. בשנים הראשונות שלאחר המהפכה האסלאמית ניסו שלטונות איראן לבטל טקסים אלה, אך ניסיונותיהם עלו בתוהו, כיוון שהמסורת מושרשת כה עמוק בקרב האיראנים. לפיכך נאלצו השלטונות בשנים האחרונות להשלים עם קיום אירועי ש'הארשנבה סורי ולהסתפק בפיקוח, שנועד למנוע הפיכתם לזירת התנגשויות בין צעירים לבין כוחות הביטחון, כפי שארע במספר הזדמנויות בעבר. בנוסף פועלים השלטונות לצמצם את הפגיעות בנפש כתוצאה משימוש בחומרים דליקים. בשנים האחרונות נפגעו אזרחים רבים, ובהם ילדים, בתאונות

שהתרחשו במהלך ש'הארשנבה סוריכתוצאה משימוש בלתי זהיר באש ובחומרים מסוכנים, כגון נפצים וזיקוקין.

ערב הש'הארשנבה סורי דיווחו מספר אתרי חדשות, כי כוחות ביטחון הפנים התפרשו במקומות שונים ברחבי טהראן על מנת למנוע ניצול טקסי החג על-ידי פעילי תנועת המחאה הרפורמיסטית לצורך הפגנת כוח. מפקד כוחות ביטחון הפנים, אסמאעיל אחמדי-מקדם (Isma'il Ahmadi Moqaddam), הזהיר השבוע, כי המשטרה תנקוט יד קשה כלפי מי שיפר את הסדר במהלך אירועי החג. כוחות ביטחון הפנים, משמרות המהפכה והבסיג' אף הקימו מפקדה משותפת לצורך אבטחת הסדר הציבורי והתמודדות עם הפרות סדר אפשריות במהלך אירועי החג (מהר; פארס, 15 מרץ).

נתונים רשמיים בנוגע לשיעור חדירת האינטרנט באיראן: 11.1 אחוזים

המרכז האיראני לסטטיסטיקה פרסם השבוע נתונים חדשים בנוגע לשיעור חדירת האינטרנט באיראן. מתוצאות מחקר, שבוצע בדצמבר 2008 על-ידי המרכז לבקשת החברה לטכנולוגיית מידע, עולה, כי שיעור חדירת האינטרנט באיראן הגיע בשנה שעברה ל-11.1 אחוזים.

המחקר, שהקיף קרוב ל-100 אלף משפחות איראניות ברחבי המדינה, מעלה, כי מקרב 71.8 מיליון אזרחי המדינה – 7.96 מיליון גולשים באינטרנט. בקרב תושבי הערים מגיע שיעור החדירה ל-15 אחוזים ובקרב תושבי האזורים הכפריים מגיע שיעור החדירה ל-3 אחוזים. שיעור החדירה בקרב גילאי 10 עד 59 עומד על 13.9 אחוזים.

מבין כלל גולשי האינטרנט באיראן – 28.8 אחוזים מתגוררים במחוז טהראן. שיעור החדירה במחוז זה עומד על 16.4 אחוזים והוא הגבוה ביותר באיראן, ואילו השיעור הנמוך ביותר נמצא במחוז סיסתאן-בלוצ'יסתאן ועומד על 3.3 אחוזים בלבד.

עוד מעלה המחקר, כי מקרב גולשי האינטרנט במדינה – 75.2 אחוזים גולשים באינטרנט בעיקר מבתיים, 15 אחוזים גולשים במקומות עבודתם, 26 אחוזים גולשים בבתי-קפה אינטרנט ו-14.9 אחוזים גולשים במוסדות הלימוד שלהם. מבין הגולשים מבתיים – 91.9 אחוזים מתחברים לאינטרנט באמצעות חיבור Dial-up. ל-85.1 אחוזים מכלל המשפחות שהתגוררו באיראן בשנת

1387 האיראנית (2009-2008) היה טלפון קבוע בבתייהם ול-71.3 אחוזים מכלל המשפחות היה לפחות מכשיר טלפון סלולארי אחד (איסנ"א, 13 מרץ).

יצוין, כי הנתונים שהתפרסמו השבוע נמוכים מנתונים שפירסם בעבר משרד התקשורת האיראני בנוגע לשיעור חדירת האינטרנט במדינה. בספטמבר 2008 עדכן שר התקשורת, מחמד סלימאני (Mohammad Soleimani), כי מספר גולשי האינטרנט עומד על 23 מיליון איש וכי שיעור חדירת האינטרנט צפוי להגיע עד שנת 2009 ל-30 אחוזים.

תמונות השבוע: פתיחת הכביש ע"ש האמאם ח'מיני, הכביש המהיר הדו-מפלסי הראשון באיראן (אצפהאן, 15 מרץ)

